

Laura Clewer

Voi voi, kun teitä fagotisteja on niin vähän

Näkemyksiä Suomen musiikkioppilaitosten fagottioppilastilanteesta

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Musiikkipedagogi (AMK)

Musiikin koulutusohjelma

Opinnäytetyö

19.5.2014

Tekijä Otsikko	Laura Clewer Voi voi, kun teitä fagotisteja on niin vähän - Näkemyksiä Suomen musiikkioppilaitosten fagottioppilastilanteesta
Sivumäärä Aika	31 sivua + 2 liitettä 19.5.2014
Tutkinto	Musiikkipedagogi (AMK)
Koulutusohjelma	Musiikin koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Musiikkipedagogin suuntautumisvaihtoehto
Ohjaaja	Musiikin tohtori, Vanhan musiikin lehtori Annamari Pöyhö
<p>Opinnäytetyöni on katsaus musiikkioppilaitosten fagottioppilastilanteeseen ja fagotinsoit- tomahdollisuuksiin. Nämä ovat asioita, joita halusin lähteä selvittämään, koska yleisesti fagotistitilanne vaikuttaa kovin ongelmalliselta. Otin yhteyttä kaikkiin Suomen musiikkiopis- toihin ja konservatorioihin selvittääkseni niiden fagotinsoitonopiskelumahdollisuuksia ja fagottioppilasmääriä sekä tiedustellakseni kuka toimii fagotinsoitonopettajana ja onko heillä vuokrafagotteja tarjolla. Vastausten perusteella olin yhteydessä lähes kaikkiin fagottiopet- tajiin ja pyysin heitä vastaamaan tekemääni kyselyyn. Kyselyllä selvitin mm. heidän oppi- lasmääriään, ovatko he päätoimisia opettajia sekä mikä on heidän motivaationsa ja ajalli- set resurssinsa opettamiseen. Lisäksi kysyin opettajien mielipiteitä fagotinsoiton harvina- suuteen vaikuttavista tekijöistä sekä miten tilannetta voisi heidän nähdäkseen kehittää.</p> <p>Vastausten pohjalta koin, että kolme suurinta ongelmaa ovat fagotin tuntemattomuus, soit- timen kallis hinta sekä se, että Suomeen ei ole syntynyt varsinaista fagottipedagogiikkakä- sitystä. Lopuksi esittelen ongelmiin erilaisia ratkaisumalleja saamieni vastausten sekä omien kokemusteni ja näkemysteni pohjalta.</p>	
Avainsanat	Fagotti, musiikkioppilaitos, soitinlainaamo, pedagogiikka, oppi- lasmäärä

Author Title	Laura Clewer Desperately Seeking for a Bassoonist - Reasons for the Constant Lack of Bassoon Students in Finland
Number of Pages Date	31 pages + 2 appendices 19 May 2014
Degree	Bachelor of Music
Degree Programme	Music
Specialisation option	Music Pedagogy
Supervisor	Annamari Pölhö, DMus
<p>In my final project, I survey the current status of bassoon playing in Finnish music education. I contacted all the Finnish music institutes and conservatories to enquire about their bassoon playing opportunities and the number of bassoon students. I collected a list of bassoon teachers in each school and sent them an anonymous enquiry to find out, for example, the number of students they have, whether they are full-time or part-time teachers and what is their motivation to teach. In addition, I asked their opinions on why bassoon is such a rare choice for an instrument and how the popularity of the instrument could be increased.</p> <p>According to the survey, the most serious problems are rarity of the instrument, certain issues with bassoon pedagogy and the price of the instrument. Finally I suggest solutions to those problems based on the answers and my own experience.</p>	
Keywords	Bassoon, Bassoon pedagogy, Bassoon teacher, Music institute, Number of Students

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Taustatietoa fagotista	3
2.1	Mikä on fagotti?	3
2.2	Röörien valmistus	5
2.3	Fagotin hinta	6
3	Suomen Oboe- ja Fagottiseura SOFS	7
4	Yleiskatsaus vallitsevaan fagottioppilastilanteeseen	9
5	Kysely fagotinsoitonopettajille	11
5.1	Oppilasmäärät, motivaatio ja opettamisesta nauttiminen	12
5.2	Fagotin harvinaisuuteen vaikuttavat tekijät	14
5.3	Mitä tilanteelle voisi tehdä?	16
6	Omaa pohdintaa kyselyn tulosten pohjalta	17
7	Fagotti tutuksi	18
8	Alkeisopetuksen kehittäminen	22
9	Fagottilainaamo	25
10	Yhteenveto Suomen fagotistitilanteesta ja sen tulevaisuudesta	27
	Lähteet	30
	Liitteet	
	Liite 1. Guntram Wolfin soitinhinnasto	
	Liite 2. Musiikkiopistokyselyn vastaukset	

1 Johdanto

”Voi voi, kun teitä fagotisteja on niin vähän?” – lausahdus, johon olen hyvin monta kertaa törmännyt kohta 16-vuotisen fagotistielämäni aikana. Näiden kommenttien takia halusin lähteä lopulta selvittämään, kuinka paljon meitä fagotinsoittajia oikeasti on ja miettimään miten tilannetta voisi kehittää. Lähinnä minua tässä opinnäytetyössäni kiinnostaa musiikkioppilaitosten fagottioppilastilanne, opettajien opetusmäärä ja motivaatio opettamiseen sekä Suomen fagotistitilanteen haasteet ja mahdollisuudet.

Lähdin liikkeelle selvittämällä, kuinka monessa musiikkioppilaitoksessa on ylipäätään mahdollista opiskella fagotinsoittoa, miten paljon niissä on oppilaita ja onko niillä omistuksessaan vuokrafagotteja. Olin yhteydessä 99 musiikkioppilaitokseen, joista 72:ssa on mahdollista opiskella fagotinsoittoa. Näistä 41:ssä on tällä hetkellä fagottioppilaita, joita on yhteensä 156.

Musiikkiopistokyselyllä sain myös selville, että Suomessa on tällä hetkellä 30 fagottiopettajaa, jotka opettavat musiikkiopistoissa tai konservatorioissa. Lähetin heille kaikille kyselyn oppilasmääristä, opetuspaikkojen määristä ja motivaatiosta opettamiseen. Lisäksi pyysin heitä kommentoimaan, mitkä ovat tämän hetkisen tilanteen ongelmakohtia ja olisiko heillä mielessään ratkaisuehdotuksia. Tähän kyselyyn sain yhteensä 20 vastausta.

Vastausten perusteella ongelmakohtia vaikuttaa olevan monia, eikä tilanne ole kovin yksinkertainen tai mustavalkoinen. Ensinnäkään fagotinsoiton aloittaminen ei ole mahdollista kovin nuorena. Suurin osa lapsista aloittaa musiikkiharrastuksen noin 6–8 vuoden ikäisenä, jolloin fagotinsoitto ei vielä ole mahdollista. Kun soittimet valitaan jo niin varhain, fagotti ei ole vaihtoehtona ja harvat päätyvät kuitenkin enää myöhemmin vaihtamaan soitinta. Fagotti on myös aluksi hankala soitin. Se on iso ja monimutkainen ja röörit tuovat mukaan omat haasteensa.

Yksi erittäin iso ongelma on soittimen hinta. Fagotti on erittäin kallis soitin, eikä oppilaiden kannata heti alkuvaiheessa investoida niin suuresti omaan soittimeen. Onneksi monella musiikkiopistolla on soittimia vuokrattavana. Tilanne siis vaikuttaa päälle päin hyvältä, soittimia on saatavana, mutta totuus on kuitenkin vähän toinen. Soittimia löy-

tyy, mutta suurin osa niistä on lojunut varastoissa vuosia – ellei vuosikymmeniä – eikä niillä ole juurikaan soitettu. Välttämättä nämä opistojen soittimet eivät alun perinkään ole olleet kovin kummoisia. Fagotinsoittoa aloitettaessa olisi tärkeää, että käytössä on hyvä soitin. Huonolla soittimella soittaminen tekee uuden instrumentin opiskelemisesta entistä hankalampaa ja kuulostaa paljon kamalammalta kuin se oikeasti olisikaan.

Vaikka musiikkiopistot toisaalta kaipaavat fagotisteja esim. orkestereihin, aiheuttaa fagottiopetuksen järjestäminen erikoistoimenpiteitä. Opettajaa ei yleensä ole omasta takaa, vaan se täytyy erikseen hankkia – maakunnissa jopa satojen kilometrien päästä. Lisäksi kallis soitin täytyisi hankkia tai vuokrata jostain muualta. Koska suurin osa fagottiopettajista on vain tuntiopettajia, heitä ei välttämättä voida velvoittaa lisätöihin fagotinsoiton markkinoimista varten. Muutenkin jokainen musiikkiopisto joutuu pohtimaan, kuinka paljon resursseja on mahdollista käyttää vain parin oppilaan takia.

Yksi fagotinsoiton harvinaisuuteen merkittävästi vaikuttava tekijä on soittimen tuntemattomuus, joka varmastikin on seuraus edellä mainituista seikoista. Koska soitin on niin kallis ei fagotisteja ole koskaan ollut riittävästi eikä tällöin soittimella ole ollut mahdollisuutta tulla niin tutuksi kuin monet muut soittimet.

Alun perinkin epäilin, että suurin osa fagotinsoitonopettajista työskentelee päätoimisesti orkesterissa. Kyselyni ja selvitykseni todisti aikaisemmat epäilykseni oikeiksi. Totuus on, että melkein 2/3 opettajista on päätoimisia orkesterimuusikoita. Kyselylläni halusin kartoittaa opettajien ajatuksia opetuksesta ja motivaatiota opettamiseen. Onko opettaminen vain pakollista pahaa, jotta fagotin harrastaminen ei kuihtuisi täysin pois, vai löytyykö heiltä intohimoa ja aikaa tilanteen kehittämiseksi? Erityisesti minua kiinnostaa myös opettajien käytössä olevat resurssit, onko heillä aikaa lisätä oppilasmääriä ja kehittää fagottipedagogiikkaa.

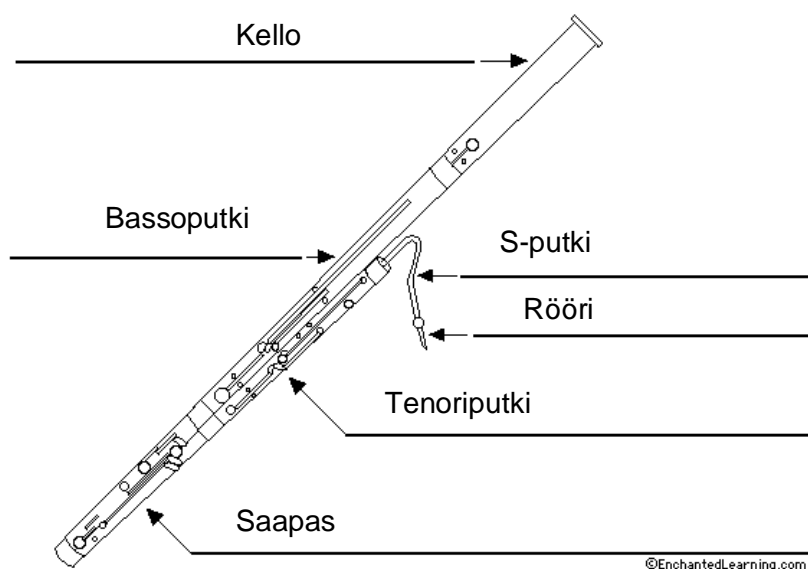
Näitä asioita pohdin opinnäytetyössäni saamieni vastausten ja omien kokemuksieni perusteella. Pyrin parhaani mukaan keksimään erilaisia ratkaisumalleja vallitseviin ongelmiin ja toivon, että pikkuhiljaa fagottipedagogiikka kehittyy ja tilanne muuttuu Suomessa.

2 Taustatietoa fagotista

2.1 Mikä on fagotti?

Fagotti kuuluu puupuhallinsoittimiin ja on niistä matalaäänisin sekä kooltaan suurin. Muita puupuhaltimia ovat huilu, oboe, klarinetti ja saksofoni. Jokainen ryhmän soittimista on omanlaisensa sekä tekniikaltaan että ulkonäöltään. Puupuhaltimista oboe on lähinnä fagotin kaltainen, sillä molemmissa soittimissa on samantyyppinen kartiomainen putken poraus ja molemmat ovat kaksoisruokolehdykkäsoittimia. Tämä nimitys viittaa suukappaleeseen eli rööriin (kuvio 3, s. 5), jossa on kaksi lehdykkää, jotka värähtelevät toisiaan vasten ja synnyttävät täten äänen. (Halme 1981, s. 7, 13.)

Fagotti koostuu viidestä yhteen liitettävästä osasta: s-putki, tenoriputki eli siipi, kaksoisputki eli saapas, bassoputki sekä kello (kuvio 1). Koottuna fagotti on noin 120 cm pitkä. Fagottia kannatellaan valjailla tai kaulahihnalla vartaloon nähden hieman vinossa etuviistoon päin. (Halme 1981, s. 7.)

Kuvio 1. Fagotin osat.

Kuva on kopioitu osoitteesta www.enchantedlearning.com/music/label/bassoon/ ja siihen on itse lisätty osien suomenkieliset nimet.

Fagotin ääni syntyy, kun rööriin puhaltaessa tämä kaksinkertainen ruokolehti värähtelee ja panee edelleen soittimen putken ilmapatsaan värähtelemään. Ilma kulkee läpi putkimaisen soittimen, johon on porattu erikokoisia reikiä. Fagotin koneisto koostuu

läpistä, jotka peittävät reikiä eri kohdin putkea (kuvio 2). Eri äänet syntyvät, kun näitä äänireikiä peitetään joko suoraan sormilla tai läpillä. Fagotin perusääniala on $B_1 - e^2$. (Halme 1981, s. 60–81.)

Kuvio 2. Fagotin osat irrotettuna toisistaan. Soittimen koneisto muodostuu äänireikiä peittävästä läpistä.

Fagotti on kooltaan melko iso soitin ja, jotta sen soittamisen voi aloittaa, on soittajan oltava riittävän iso itsekin. Tyypillisesti fagotinsoitto aloitetaan 10–12-vuotiaana riippuen lapsen koosta. Perusedellytyksenä on, että soittaja ylettyy soittamaan soitinta eli sormet ovat riittävän pitkät ylettyäkseen kaikille äänirei'ille ja läpille ja, että soittaja jaksaa kannatella soitinta. (Toivonen 2011, s. 27.)

Nykyään osa fagottivalmistajista on kehittänyt pienemmille käsille soveltuvia ja kevennettyjä fagotteja, joissa esim. kello on korvattu muoviputkella ja metalliläppiä on vähennetty vain välttämättömiin. Lisäksi viime vuosikymmeninä on kehitetty alkeiskäyttöön kvintti-, kvartti- ja oktaavifagotteja, joita kutsutaan fagottinoiksi. Jo renessanssin ja barokin aikaan löytyi soitinperheistä eri kokoisia soittimia (sopraano-, alto-, tenori- ja bassoversiot). Fagotistakin tiedetään olleen muutamia erikokoisia versioita. Tästä ideoituneena nykyvalmistajat kehittivät modernista fagotista pienemmät versiot, jotka soveltuvat hyvin alkeisopetukseen ja mahdollistavat fagotinsoiton aloittamisen yhtä nuorena iässä kuin muutkin puhaltimet. (Vonk 2007, s. 101–102.)

Fagottiperheeseen kuuluu myös kontrafagotti. Se soi oktaavia matalammalta ja on kooltaan huomattavasti isompi. Kontrafagotti on liian painava kannateltavaksi valjailla, joten sitä pidetään maassa ja soitetaan istuen. Myös s-putki ja rööri ovat kontrafagotissa isompia kuin tavallisessa fagotissa. Kontrafagotilla ei juurikaan ole soolorepertuaaria, vaan se on lähinnä orkesterisoitin, joka luo pohjaa ja täytelöittää puupuhallinsektiota suurissa sinfoniaorkesteriteoksissa. (Vonk 2007, s. 103–107.)

2.2 Röörien valmistus

Jokaisen soittajan on valmistettava itse röörinsä, jotka tehdään käsityönä ruokopuista höyläämällä, hiomalla ja veistämällä omalla tarkalla ja ainutlaatuisella tekniikallaan. Röörin tekeminen on pitkäaikainen prosessi, joka alkaa paksuseinäisestä ruokoputkesta. Ensin putki halkaistaan kolmeen osaan ja katkaistaan oikean mittaiseksi. Tämän jälkeen ruokopuu höylätään halutun paksuiseksi. Erilaisissa työvaiheissa ruokolehden liottaminen vedessä on hyvin tärkeää, jotta puu pehmenee ja sitä on helpompi työstää. Tällä vähennetään myös puun halkeamisen riskiä. (Halme 1981, s. 81–88.)

Kuvio 3. Fagotin röörejä eli kaksoisruokolehdyköitä.

Seuraava vaihe on ruokolehden muotoileminen metallimuottia eli formua vasten veistämällä oikeaan muotoon (Halme 1981, s. 92). Tätä toimenpidettä fagotistit kutsuvat formaamiseksi. Rööriformuja on lukuisia erilaisia ja eri soittajilla on omia ihanteitaan. Formuja on erilaisessa kulmassa leveneviä, kapeampia ja paksumpia. Erilaisella formumallilla pystyy vaikuttamaan esimerkiksi intonaatioon, äänen kirkkauteen tai tummuuteen, ilman kulkemisen tunteeseen, ilmanmäärän käyttöön yms.

Formaamisen jälkeen rööri taitetaan ja sidotaan yhteen rautalangoilla. Tässä vaiheessa rööripuun liottaminen on jälleen tärkeää. Liotettu rööri pyöristetään piikin ja pihtien avulla, jonka jälkeen taitekohta katkaistaan. Nyt rööri on jo lopullisen röörin näköinen, mutta mikäli puuta on vielä paljon, rööristä ei välttämättä saa vielä edes ääntä. Tästä alkaa tarkin ja työläin vaihe eli röörin ohentaminen. Röörin ohennus tapahtuu pikkuhiljaa aina soittaen ja kokeillen rööriä joka työvaiheen jälkeen. Koska puut ovat erilaisia, on röörin teon tapahduttava niiden ehdoilla, kokeilemalla ja kuulostelemalla. (Halme 1981, s. 92–112.)

2.3 Fagotin hinta

Tässä kappaleessa haluan tarkastella fagottien hintoja. Suomessa on kolme suurinta soitinmyymälää F-musiikki, Soitin Laine ja Woodwinds, joilla kaikilla oli fagotteja myynnissään. Tutkin heidän nettisivuiltaan löytyviä tietoja, ja toukokuussa 2014 hinnat olivat seuraavanlaisia.

Soitin Laineen internetsivuilla oli myynnissä kahden eri valmistajan (Adler ja Schreiber) oppilasmalleja. Saatavilla oli sekä normaalikokoisia oppilassoittimia että pienille käsille soveltuvia tai kevennettyjä malleja. Näiden oppilasmallien hinta vaihteli 3 390 - 5 950 euron välillä. Soitin Laineella oli myös ammattimalleja kaupan (Schreiber- ja Yamaha-merkit), joiden hinta oli 11 500 - 18 900 euroa.

F-Musiikilla oli nettisivuillaan myytävänä ainoastaan Yamaha-merkkinen ammattimalli, jonka hinta oli 23 900 euroa. Woodwindsin nettisivuilla oli saatavilla monia eri merkisiä fagotteja, mutta hinta oli mainittu vain Yamahan ammattimalleista (19 900 - 22 900 euroa). Woodwinds oli näistä kolmesta ainoa soitinkauppa, jonka kautta oli mahdollista tilata fagottinoja.

Monet fagotistit tilaavat soittimensa suoraan soitinvalmistajilta tai ulkomaisilta soitinmyyjiltä, sillä suomalaisilla soitinliikkeillä ei ole juurikaan fagotteja varastoissaan ja toimitusaika on tällöin suurin piirtein sama. Vertailun vuoksi selvitin myös lastenmalleja valmistavien soitinvalmistajien Oscar Adler & co:n ja Guntram Wolfin fagottien hintoja. Hinnat ovat peräisin valmistajien omilta nettisivuiltaan ja ovat luettavissa kuviossa 4 ja liitteessä 1.

bassoons "Oscar Adler & Co."

model	.	TAX FREE	SGRP +)
for children 1350	till low-C	2.689,08 €	3.200,00 €
for small hands 1356	21 keys, 4 rollers	4.453,78 €	5.300,00 €
for small hands 1356D	22 keys, 4 rollers, high-D-key	4.697,48 €	5.590,00 €
"Jubilee" 1357/120	22 keys, 5 rollers, high-D-key	4.193,28 €	4.990,00 €
"Jubilee" 1357/125	23 keys, 5 rollers, high-D-key	4.327,73 €	5.150,00 €
"student" 1357	24 keys, 5 rollers, high-D-key	5.504,20 €	6.550,00 €
"orchestra" 1358	26 keys, 10 rollers, high-E key	6.294,12 €	7.490,00 €
"orchestra PLUS" 1361	27 keys, 11 rollers, high-E-key, Ab/Bb trill	8.025,21 €	9.550,00 €
OPTIONS	whisper mechanism (for model 1350)	411,76 €	490,00 €
.	Ab/Bb trill key (for model 1358)	474,79 €	565,00 €
.	roller, each	77,31 €	92,00 €

bassoons "Gebrüder Mönnig"

model	.	TAX FREE	SGRP +)
professional model 214 "Topas"	26 keys, 8 rollers	12.352,94 €	14.700,00 €
Soloist model 214 "Diamant"	26 keys, 8 rollers	18.739,50 €	22.300,00 €
NEW: Soloist mod.214 "Platinum".....	26 keys, 14 rollers.....	23.361,34 €	27.800,00 €

+) = SGRP (suggested German retail price)

Kuvio 4. Adler- ja Mönnig-merkkisten fagottien hintoja. Kuva valmistajan nettisivuilta.

Guntram Wolfin hinnastossa on mukana myös muiden puupuhaltimien hintoja. Hinnastosta voidaan ensisilmäyksellä todeta, että oppilasfagotit ovat huomattavasti muiden puupuhaltimien vastaavia alkeismalleja kalliimpia.

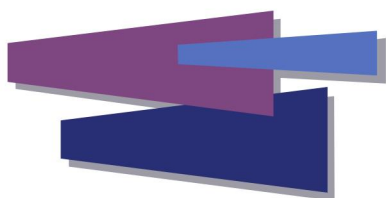
3 Suomen Oboe- ja Fagottiseura SOFS

Suomen Oboe- ja Fagottiseura SOFS on perustettu vuonna 1985. Idea seuran perustamiseen lähti, kun muilla soitinryhmillä oli jo Suomessa omat seuransa. Myös Amerikassa toimiva *The International Double Reed Society* toimi seuran esikuvana. SOFS:n toiminta-ajatuksena on edistää oboen- ja fagotinsoittoa Suomessa sekä tehdä soittimet

ja niillä esitettävä musiikki tutuksi. Seura järjestää jäsenilleen erilaisia kokouksia, koulutuksia, konsertteja, soitinesittelyjä sekä julkaisee oboeen ja fagottiin liittyviä materiaaleja mm. seuran omassa *Rööri* lehdessään (kuvio 5). (Nevalainen 2005, s. 10–13.)

SOFS on kohta kolmenkymmenen vuoden historiansa aikana järjestänyt jäsenilleen monipuolista koulutusta. Se on järjestänyt mm. mestarikursseja, rööripajoja ja yhteismusisointileirejä. Seuran koulutukset on tarkoitettu eri-ikäisille ja eritasoisille soittajille pikkuoppilaista kymmeniä vuosia soittaneisiin harrastajiin ja ammattilaisiin. Yleensä koulutus- / tapahtumaviikonloppujen yhteydessä järjestetään myös konsertteja, joilla tehdään oboe- ja fagottimusiikkia tunnetuksi. (Nevalainen 2005, s. 26–44.)

Seura on aina mukana myös Uudessakapungissa järjestettävällä puupuhaltajien festivaalilla Crusell-viikolla. Seuran jäsenet ovat osallistuneet viikon tapahtumiin opettajina, oppilaina, esiintyjinä ja yleisönä. Crusell-viikolla, kuten muissakin tapahtumissa, järjestetään myös paljon yhteissoittoa. Seuran jäsenet ovat kokoontuneet yhteen soittamaan erilaisia oboelle ja fagotille kautta aikain sävellettyä kamarimusiikkia. Vuonna 2002 sai myös ensiesityksensä Double Reed Big Band, jossa oboe- ja fagottibändi soittaa ikivihreitä big band -kappaleita. (Nevalainen 2005, s. 26–44.)

SUOMEN OBOE- JA FAGOTTISEURA R.Y.
THE FINNISH DOUBLE REED SOCIETY

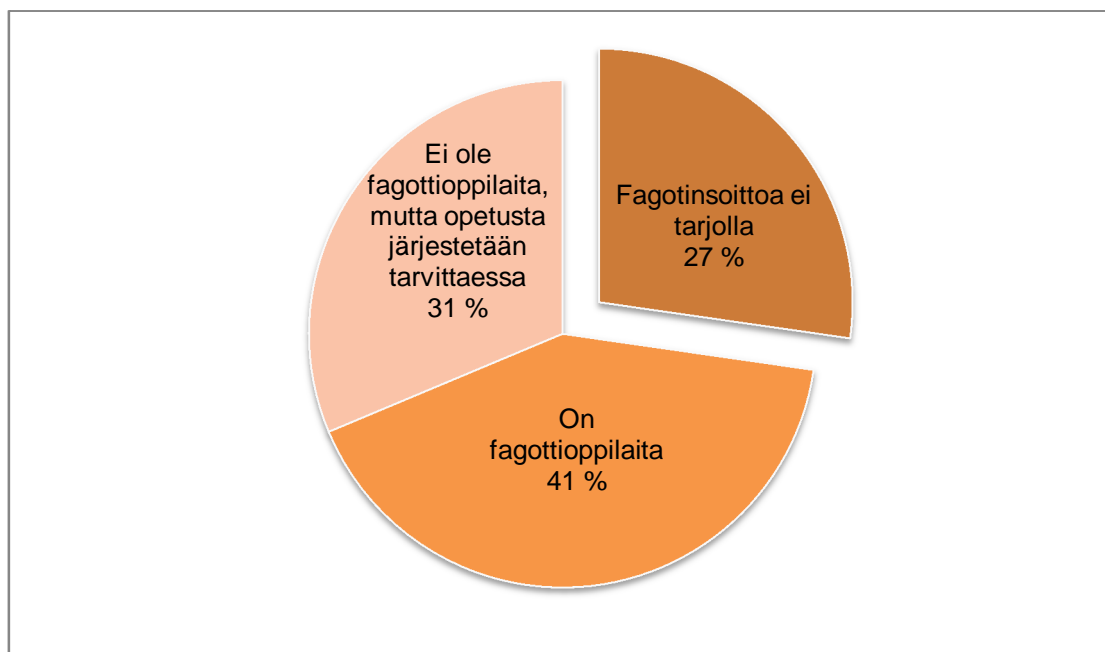
Kuvio 5. Suomen Oboe- ja Fagottiseuran logo, joka toimii myös *Rööri*-lehden kansikuvana. Kuva otettu seuran nettisivuilta.

4 Yleiskatsaus vallitsevaan fagottioppilastilanteeseen

Opinnäytetyötäni varten olin yhteydessä kaikkiin www.musiikinopetus.fi -sivustolla listattuihin musiikkiopistoihin ja konservatorioihin. Sekä puhelintiedusteluilla että sähköpostikyselyillä selvitin jokaisesta musiikkioppilaitoksesta:

- Onko heillä mahdollista opiskella fagotinsoittoa?
- Kuka heillä toimii fagotinsoitonopettajana ja kuinka monta fagottioppilasta heillä tällä hetkellä on?
- Onko oppilaitokselta mahdollista vuokrata fagottia?

Klassisen instrumenttiopetuksen mahdollistavia musiikkiopistoja ja konservatorioita on [musiikinopetus.fi](http://www.musiikinopetus.fi) -sivuston tietojen mukaan olemassa 99 kappaletta. Näistä 89 on musiikkiopistoja ja 10 konservatorioita. Keräämiäni tietojen mukaan kaikista 99 oppilaitoksesta 72:ssa on mahdollista opiskella fagotinsoittoa, joista 41:ssä on tällä hetkellä fagottioppilaita (kuvio 6). Kyselyn perusteella koko Suomessa on tällä hetkellä yhteensä 156 musiikkiopistotason fagottioppilasta ja 30 fagotin perusopetuksen tuntiopettajaa. Vastaukset on taulukoitu musiikkiopistokohtaisesti liitteessä 2.

Kuvio 6. Fagotinsoittomahdollisuus musiikkiopistoissa

31 musiikkiopistossa ei ole tällä hetkellä, ja suurimmassa osassa niistä ei ole ollut vuosiin, yhtään fagottioppilasta. Ne ovat kuitenkin valmiita järjestämään fagottiopetusta mikäli ilmaantuu halukas oppilas. Murto-osa näistä oppilaitoksista mainostaa fagottimahdollisuutta, mutta hakijoita ei ole toistaiseksi ollut. Näillä oppilaitoksilla olisi tiedossa jo opettajakin, joko paikkakunnalla asuva fagotisti tai musiikkiopiston muun instrumentin opettaja, jolla on fagotinsoitonopettajan pätevyys.

Useimmilla musiikkiopistoilla, joilla ei ole tällä hetkellä fagottioppilaita, ei ollut tiedossa fagottiopettajaa, mutta ne olisivat valmiita hankkimaan opettajan mikäli musiikkiopistoon pyritään soittamaan fagottia. Maakuntamusiikkiopistoissa yleisin kommentti oli, että ne ovat valmiita hankkimaan opettajan ja selvittämään soitinmahdollisuuksia, mutta saattaa olla, että oppilas joutuu matkustamaan opettajan luokse isompaan kaupunkiin. Monilla paikoilla nimittäin saattaa olla, että lähin fagotisti löytyy yli sadan kilometrin päästä.

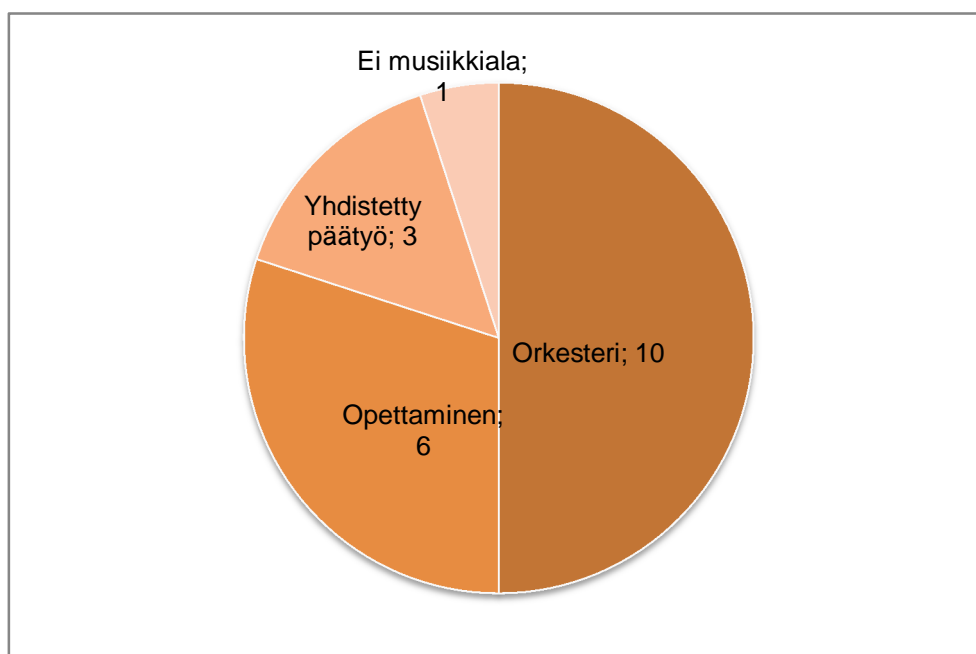
Musiikkiopiston rehtorit kokivat tilanteen harvinaisissa soittimissa ongelmallisiksi, koska soittimiin ei ole edes ollut pyrkijöitä. Opettaja ollaan valmis hankkimaan, mutta toisaalta tiedostetaan, että musiikkiopisto ei voi velvoittaa opettajaa matkustamaan yhden oppilaan takia satoja kilometrejä. Tuntiopettajia ei voida myöskään velvoittaa kasvattamaan fagottiluokkaa ja käymään soitinesittelyissä ympäri pitäjiä.

Fagotteja on olemassa 48 oppilaitoksessa. Keskimäärin oppilaitokselta löytyy 1–3 soitinta. Osa soittimista on ollut varastoissa jo vuosia käyttämättömänä eikä niiden kunnosta ole tietoa. Osa soittimista on taas hyvin huollettuja ja jatkuvasti oppilaiden aktiivikäytössä. Muutamilla oppilaitoksilla on myös pienemmille lapsille soveltuvia fagottinoja tai kevyempiä lasten fagottimalleja. Nämä kaikki alkeisfagotteja omistavat oppilaitokset olivat sellaisia, joissa on tällä hetkellä fagottioppilaita.

5 Kysely fagotinsoitonopettajille

Musiikkiopistoille teetetyllä kyselyllä sain selville kaikki Suomen musiikkiopistoissa opettavat fagotinsoitonopettajat. Otin heihin yhteyttä sähköpostitse ja pyysin vastaamaan nimettömänä Google Form -sovelluksella tehtyyn kyselyyn. Kyselyllä halusin opettajien vastaavan seuraaviin kahdeksaan kysymykseen:

- Kuinka monta oppilasta sinulla on?
- Kuinka monessa eri oppilaitoksessa opetat?
- Opetatko musiikkioppilaitoksessa fagotinsoiton lisäksi jotain muuta? Mitä ja kuinka monta viikkotuntia yhteensä?
- Onko opettaminen päätoimesi? Jos ei, niin mikä on?
- Kuinka paljon nautit opettamisesta asteikolla 1–10? (1 = opetan vain, koska on pakko, 10 = Nautin opettamisesta erittäin paljon)
- Olisitko valmis opettamaan enemmän jos oppilaita olisi tarjolla? Miksi?
- Miten suhtaudut opettajien palkkoihin suhteessa keikkailuun tai muuhun työhön? Vaikuttaako se motivaatioosi opettajana?
- Mitkä tekijät mielestäsi vaikuttavat siihen, että fagotinsoitto on Suomessa niin harvinaista ja mitä asialle voisi mielestäsi tehdä?

Kuvio 7. Opettajien päätyön jakautuminen haastateltujen kesken.

Ottamalla yhteyttä kaikkiin Suomen musiikkiopistoihin sain selville, että Suomen musiikkiopistoissa ja konservatorioissa työskenteli keväällä 2014 yhteensä 30 fagottiopettajaa. Lähetin heistä 29:lle kyselyyn, johon sain yhteensä 20 vastausta.

Vastanneista 20:stä opettajasta kymmenen eli tasan puolet työskentelee päätyökseen orkesterissa. Toisesta puolikkaasta kuudelle opettaminen on päätyö, yhden päätyö on muun kuin musiikin parissa ja loput eivät määritelleet päätyötään tarkemmin (kuvio 7). Seuraavissa luvuissa käsittelen saamiani vastauksia ryhmissä, jotka määräytyivät opettajan päätyön mukaan.

5.1 Oppilasmäärät, motivaatio ja opettamisesta nauttiminen

Taulukosta 1 nähdään kyselyyni vastanneiden kymmenen orkesterimuusikko-opettajan vastaukset oppilasmäärästä, mahdollisista muista opetustöistä, valmiudesta ottaa lisää oppilaita ja opettamisesta nauttimisesta.

Taulukko 1. Orkesterimuusikko-opettajien vastaukset kyselyyn.

Oppilasmäärä	Opetatko muuta?	Oletko valmis ottamaan lisää oppilaita?	Kuinka paljon nautit opettamisesta?
2		Kyllä	8
3		En mielellään	4
3	Kamarimusiikkia, puhallinorkesteria	Kyllä	8
4		En mielellään	6
5		En	9
5		Kyllä	9
6		En	7
7	Kamarimusiikkia	En	3
8	Nokkahuilua	En	8
9		En	8

Kysyessäni palkkojen vaikuttamista motivaatioon orkesterimuusikko-opettajat totesivat opettajan palkan olevan suhteellisen huono. Erityisesti, kun sitä vertaa opettamiseen kuluvaan työmäärään. Työtunnit eivät synny pelkistä opetustunneista, vaan aikaa on käytettävä oppilaiden röörin tekemiseen ja tuntien valmistelemiseen. Opetustyöstä saatava lisätienesti ei ollut kenellekään orkesterimuusikko-opettajalle syy opettaa, vaan motivaatio opettamiseen löytyi halusta ja velvollisuudesta kantaa oma korsi fagottipedagogiikan kekon.

Kävin musiikkiopistokyselyjen perusteella saadun fagottiopettajien nimilistan läpi ja vertasin sitä Suomen ammattiorkestereiden kotisivuilla oleviin muusikkolistoihin. Näin sain selville, että 19 opettajaa soittaa päätyökseen orkesterissa. Opettajakyselyyni vastasi kymmenen päätoimista orkesterimuusikkoa ja jätti vastaamatta kymmenen opettajaa. Voidaan siis olettaa, että näistä kymmenestä vastaamatta jättäneestä kaikki paitsi yksi ovat orkesterimuusikoita. Todennäköisesti heidän vastauksensa olisivat verrattavissa saatuihin vastauksiin.

Taulukko 2. Kuuden päätoimisen opettajan vastaukset kyselyyn.

Oppilasmäärä	Opetatko muuta?	Oletko valmis ottamaan lisää oppilaita?	Kuinka paljon nautit opettamisesta?
1	Pianoa	En	5
2	Klarinettia, saksofonia ja oboeta	Kyllä	10
9	Musiikkileikkikoulua	Kyllä	8
11	Kamarimusiikkia, pedagogiikkaa ja röörin tekoa	Kyllä	8
14		Kyllä	10
14	Musiikkileikkikoulua ja alkeisorkesteria	Kyllä	10

Vastanneista opettajista kuusi oli päätoimisia opettajia. Ja heidän vastauksensa esitetään taulukossa 2. Päätoimiset opettajat eivät yhtä tyrmäävästi valittaneet palkkojen pienuutta kuin orkesterimuusikot, vaan totesivat, että palkka on riittävä, kun on riittävästi tunteja. Ei palkka heilläkään motivaatioon vaikuta.

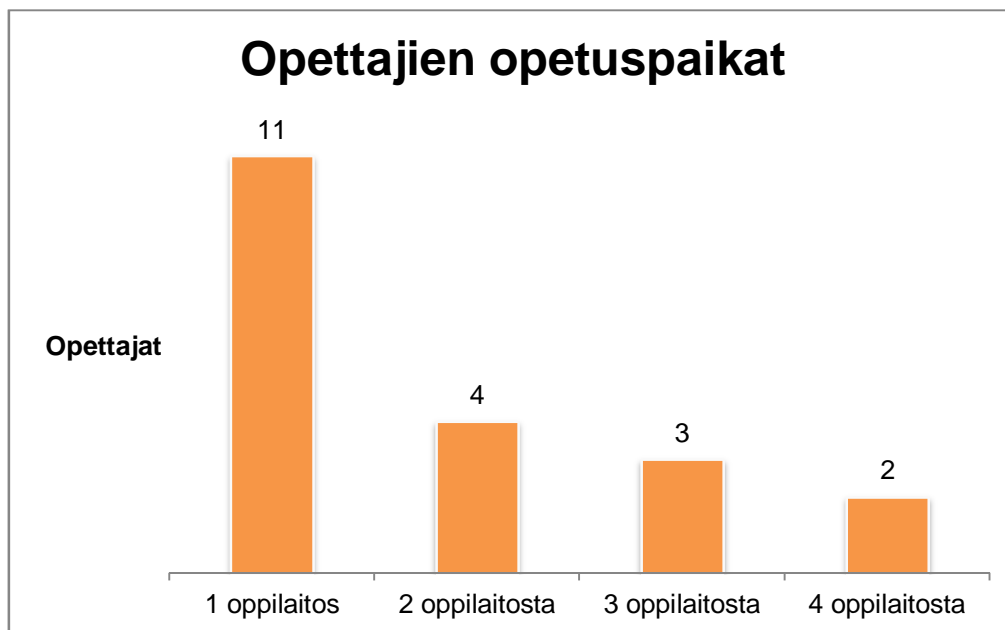
Lopuista neljästä vastanneesta opettajasta yksi työskentelee päätyökseen muulla kuin musiikkialalla. Hänellä on yksi oppilas, ja hän mielellään ottaisi lisää oppilaita. Ei niinkään palkan takia, vaan jotta saataisiin lisää fagottioppilaita.

Kolme muuta opettajaa eivät kyselyssään määritelleet päätyötään tarkemmin. Totesivat vain työn muodostuvan sekä orkesterityöstä että opettamisesta. Heidän oppilasmääränsä jakauma on nähtävissä taulukossa 3.

Taulukko 3. Loput kolme vastannutta opettajaa.

Oppilasmäärä	Opetatko muuta?	Oletko valmis ottamaan lisää oppilaita?	Kuinka paljon nautit opettamisesta?
1	Klarinettia, saksofonia ja orkesteria	Kyllä	10
8		Kyllä	9
14		Kyllä	8

Kaiken kaikkiaan oppilasmäärät jakoutuivat melko tasaisesti. Kyselyn perusteella Suomesta löytyy vain neljä henkilöä, joilla on yli kymmenen fagottioppilasta. Näistä kolmella on 14 oppilasta ja yhdellä 11. Varmuudella ei voida sanoa, ettei vastaamatta jättäneistä opettajista kenelläkään olisi yli kymmentä oppilasta, mutta hyvin epätodennäköiseltä se vaikuttaa. Oletusarvoisesti näillä kymmenellä opettajalla on keskimäärin neljä oppilasta.

Kuvio 8. Opettajien opetuspaikkojen määrä.

Yli puolet (11 / 20) kyselyyn vastanneista opettajista opetti vain yhdessä oppilaitoksessa. Enimmillään yhdellä opettajalla oli neljä opetuspaikkaa. Opettajien opetuspaikkojen määrä on kuvattu kuviossa 8.

5.2 Fagotin harvinaisuuteen vaikuttavat tekijät

Puolet vastaajista koki fagotin kalliin hinnan ongelmalliseksi sekä oppilaan että musiikkiopiston kannalta. Fagotit ovat huomattavasti muita puhaltimia kalliimpia, joten musiikkiopistot eivät halua hamstrata ylimääräisiä soittimia opistoille. Nuoren oppilaan kannalta taas ensimmäisinä vuosina soitin olisi hyvä saada vuokralle musiikkiopistolta, sillä oman soittimen ostaminen on vähintään parin tuhannen euron satsaus. Vanhemmat eivät todennäköisesti halua heti ostaa lapselleen niin kallista soitinta, kun ei vielä edes tiedetä, kuinka soitin sopii lapselle ja miten soitto-opinnot lähtevät sujumaan.

Viidessä vastauksessa pidettiin ongelmana fagotin suurta kokoa ja korkeaa aloitusikää. Soitinvalinnat tehdään yleensä koulunaloitussiässä, ja sen ikäisille lapsille fagotti on vielä liian isokokoinen ja jopa pelottava soitin. Samoissa vastauksissa kävi myös ilmi fagotin tuntemattomuus. Vaikka vanhemmat lapsineen kävisivät kokeilemassa soittimia erilaisissa soitinesittelyissä, ei fagottia välttämättä uskalleta valita, kun sitä ei etukäteen tunneta niin hyvin.

Yleisesti ottaen osa opettajista kyseenalaisti ylipäätään klassisten soittimien kiinnostavuuden nykypäivänä. Vaikuttaa siltä, että mihin tahansa klassiseen instrumenttiin haetaan nykyään vähemmän kuin aikaisemmin, eikä se ole pelkästään fagotin ongelma.

Koska fagotinsoiton voi aloittaa muihin soittimiin suhteessa niin myöhään, niin monet opettajat kokivat, että fagotista on tullut musiikkiopistojen ”jämäsoitin”. Fagottia laitetaan soittamaan sellaiset oppilaat, jotka eivät ole pärjänneet pääsykokeissa kovin hyvin, ja fagottia ehdotetaan heille viimeisenä vaihtoehtona päästä sisään musiikkiopistoon. Eräässä vastauksessa mainittiin, että myös ”liian vanhat oppilaat” laitetaan soittamaan fagottia, mistä seuraa, että fagotistit eivät ole samalla tasolla ikäistensä kanssa vaan joutuvat esimerkiksi puhallinorkesterissa itseään selvästi nuorempien seuraan.

Mainitsin jo ensimmäisessä kappaleessa soittimen kalleuden, mutta toinen soittimiin liittyvä ongelma on musiikkiopistojen huonot soittimet, mistä opettajat antoivat erittäin voimakkaasti palautetta. Olisi hyvin tärkeää, että vasta-alkajilla on hyvät toimivat soittimet. Fagotinsoitto on jo muutenkin aluksi hankalaa, joten pitäisi pystyä luottamaan siihen, että soitin toimii. Vastauksissa kävi muutenkin ilmi fagotin hankaluus. Aluksi sen koko ja monimutkainen mekaniikka saattavat pelottaa. Mikäli motivaatio ei synny ensimmäisen vuoden aikana, saattaa olla, että turhautuminen soittimen haastavuuteen vie voiton ja fagotinsoitto jää.

Parissa vastauksessa pidettiin ongelmana musiikkiopistojen lehtoraatteja. Näinä aikoina, kun oppilasmäärät ylipäätään ovat laskussa, niin musiikkiopistot täyttävät ensisijaisesti lehtoreiden oppilasmäärät yleisimmissä soittimissa. Jos näiden täytyminen on jo ongelma, niin oppilaita ei jää enää laitettavaksi harvinaisempiin tuntiopettajien soittimiin.

Yksi fagottitilanteen haaste on, että monelle opettajalle opettaminen on vain sivutyö orkesterisoiton ohella, jolloin aikaa opettamiseen on käytettävissä rajallisesti. Opettajilla ei välttämättä ole motivaatiota eikä aikaa kehittää omaa opettajuuttaan, panostaa täysillä oppilaisiin ja motivoida heitä. Lisäksi fagottikoulut saivat haukkuja. Niitä pidettiin pitkälti vanhanaikaisina ja tylsinä. Uusiakin kouluja on, mutta ei suomeksi.

5.3 Mitä tilanteelle voisi tehdä?

Kun kysyin mitä tilanteelle voisi tehdä, yleisin vastaus oli, että soitinesittelyitä pitää lisätä ja herättää niillä mielenkiinto fagotinsoittoon. Soitinesittelyillä kannattaa yrittää muuttaa vääristynyttä kuvaa tylsästä ja vanhanaikaisesta soittimesta, ja soittaa jotain menevämpää musiikkia yli genererajojen. Vastauksissa toivottiin, että fagotti tulisi tutuksi jo musiikkileikkikoulussa ja että orkesterit tekisivät entistä enemmän koululaistyötä edistääkseen eri soittimien tunnettavuutta. Lisäksi eräässä vastauksessa ehdotettiin, että fagotin olisi hyvä näkyä mielenkiintoisella tavalla tv:ssä ja lehdissä.

Toiseksi yleisin kehitysidea kohdistui soittimiin. Opettajien mielestä oppilaitosten pitäisi hankkia vanhojen huonojen fagottien tilalle parempia soittimia, sillä monella opistolla soitintilanne on kohtalaisen huono. Uusilla toimivilla soittimilla soitto sujuu, kehitystä tapahtuu ja motivaatio soittamiseen pysyy yllä. Musiikkiopistoihin toivottiin myös lisää pieniä fagottinoja tai kevennettyjä fagotteja, joilla fagotinsoiton aloitusikä saadaan alhaisemmaksi.

Osa vastaajista toivoi, että nimenomaan hyvä oppiaines kohdistettaisiin fagottiin. Musiikkiopistot voisivat esimerkiksi ehdottaa fagottia lahjakkaille soittajille, jotka ovat aloittaneet musiikkiopinnot muulla instrumentilla, mutta ovat syystä tai toisesta kyllästyneet siihen. Myös nykyisten fagottioppilaiden motivoimiseen on kiinnitettävä huomiota. Opetukseen voisi hyvin ottaa mukaan esimerkiksi leikkejä, mielikuvia, pelejä ja kaikkea mitä ikinä keksiikään innostaakseen oppilasta.

6 Omaa pohdintaa kyselyn tulosten pohjalta

Kyselyideni perusteella epäilykseni siitä, että suurin osa fagottiopettajista on orkesterimuusikoita, vahvistui. Lähes 2/3 opettajista työskentelee päätoimisesti orkesterissa. Vastauksista kävi ilmi, että suurin osa orkesterimuusikoista nauttii opettamisesta paljon ja kokee opettamisen hyvin tärkeäksi. Aikaa on kuitenkin rajallisesti, ja 70 % vastanneista orkesterimuusikoista ei tai ei mielellään ota enää lisää oppilaita. Mielenkiintoista siis on, että fagotistiongelma tiedostetaan, soitinesittelyitä ja sitä kautta oppilaita toivotaan lisää, mutta kuka näitä uusia oppilaita opettaisi.

Suurin osa päätoimisista opettajista on erittäin motivoituneita (nautti opettamisesta 8 tai enemmän). Fagotinsoitto on heistä vain yhdelle ainoa opetusaine, kaikki muut opettavat fagotin lisäksi ryhmäaineita tai muita puhallinsoittimia. Heistä kaikki, paitsi yksi, ovat valmiita ottamaan lisää nimenomaan fagottioppilaita ja vähentämään muuta opetusta. En tiedä näiden opettajien taustoja, mutta tämä herätti minussa ajatuksen voisiko muiden soittimien opettajia lähteä kouluttamaan fagotinsoitonopettajaksi. Jos ongelmana on, että fagotistit ovat orkesterimuusikoita eikä heillä välttämättä aika riitä ainakaan lisäämään oppilaita, niin voisiko motivoituneet muiden soittimien opettajat kouluttautua fagotin alkeisopettajaksi? Tätä pohdin myöhemmin luvussa 8 Alkeisopettamisen kehittäminen.

Soitinasioiden arvelin myös nousevan voimakkaasti pintaan teettämässäni kyselyssä. Uskon, että suurin syy fagotin harvinaisuuteen on sen kallis hinta. Fagotti on aina ollut arvokas soitin eikä sillä ole oikein ikinä ollut mahdollisuutta yleistyä. Talous on usein tiukalla ja, vaikka musiikkiopistot toivovat orkestereihinsa fagotisteja, eivät ne välttämättä ole valmiita satsaamaan uusiin soittimiin. Toisaalta toimiva ja hyvä soitin on elinehto! Fagotinsoittaminen alkuvaiheessa on jo valmiiksi vaikeaa ja muuttuvia osia on kovin monta, joten on tärkeää, että soitin on hyvä, toimiva ja luotettava. Soitinasioihin palaan myös myöhemmin luvussa 9.

Kyselyni perusteella kävi ilmi, että yllättävänkin monella musiikkiopistolla on olemassa fagotti tai fagotteja varastossa, mutta niillä ei ole välttämättä kukaan soittanut kymmeen vuoteen. Haastattellessani fagotisti ja fagottikorjaaja Erkki Suomalaista kävi ilmi, että suuri osa musiikkiopistojen soittimista on 70-luvulla hankittuja itä-saksalaisia soitimia, jotka eivät uutenakaan ole olleet kovin kummoisia – saati nyt, kun niitä ei ole

vuosiin huollettu. Hänen mielipiteensä oli, että niistä ei järkevää soittopeliä ole edes mahdollista saada.

Onneksi nyt jo Suomessakin fagottinot ja kevennetyt fagotit ovat yleistymässä ja samalla fagotonsoiton aloitusikä nuorentumassa. En kuitenkaan tiedä, kuinka hyvin näistä opettajat tietävät. Jos tekisin kyselyni uudelleen, niin kysyisin myös opettajien kokemuksia sekä erilaisista alkeissoittimista että oppimateriaaleista. Oppimateriaalejakin haukuttiin tylsiksi ja vanhoiksi sekä valiteltiin, että suomenkielistä materiaalia ei löydy. Marika Toivosen seminaarityö *Pelaa ja Soita* on hyvä katsaus fagotin alkeismateriaaleihin. Ei fagottikouluja liikaa ole mutta Toivosen seminaarityö todistaa, että nykyaikaista alkeismateriaalia löytyy. Toki suomalainen fagottikoulu vielä kaivattaisiin joukkoon. Erilaisia fagottikouluja siis on olemassa, niistä pitäisi vain tiedottaa paremmin soitonopettajille.

Yksi merkittävimmistä fagotin soittamisen harvinaisuuteen vaikuttavista tekijöistä on sen yleinen tunnettavuus. On paljon ihmisiä, jotka eivät ole koskaan kuulleetkaan fagotista tai eivät ainakaan muista kuulleensa. Opettajien vastauksissa pidettiin erittäin tärkeänä soitinesittelyitä ja koululaiskonsertteja. Haluttiin myös, että esittelyillä muutetaan vanhanaikaista ja kuivahkoa käsitystä soittimesta ja todistetaan sen monet mahdollisuudet. Seuraavassa luvussa ideoin hieman lisää kuinka fagottia saisi tunnettavammaksi.

7 Fagotti tutuksi

Fagotti on varmasti yksi tuntemattomimmista sinfoniaorkesterisoittimista. Toki koulussa käydään musiikintunneilla kaikki soittimet läpi, ja fagottikin siellä mainitaan, mutta koska soittimeen ei juurikaan törmää muissa yhteyksissä – ellei käy kuuntelemassa sinfoniaorkestereiden konsertteja – niin se jää todella vieraaksi, eikä sitä muisteta.

Opettajien vastauksissa pidettiin soitinesittelyjä ja koululaiskonsertteja tärkeinä. Olen täysin samaa mieltä ja nykyään musiikkiopistot järjestävätkin jatkuvasti koululaiskonsertteja ja muita esittelyjä, varsinkin hakuajojen yhteydessä (kuvio 9). Se, onko konserteissa ollut mukana fagotisteja, onkin toinen juttu ja riippuu kyseisen musiikkiopiston fagottiopettajan aktiivisuudesta. Soitinesittelyillä ja varsinkin koululaiskonserteilla olisi

tärkeää luoda hyvä ja mielenkiintoinen vaikutelma fagottiin – ei liian vaikea tai vanhanaikainen. Varsinkin fagottiyhtyeet ovat yleensä hilpeyttä ja mielenkiintoa herättäviä kokoonpanoja esittelykonserteissa. Yksi itse hyväksi havaittu keino on myös esitellä mitä kaikkia mielenkiintoisia ääniä fagotista saa aikaiseksi, näin soitin jää paremmin kuulioiden mieleen.

**HAKU OULUN
KONSERVATORIOON**

Ammatillinen koulutus
Musikkialan perustutkinto,
musiikin koulutusohjelma 120 ov.
Suuntautumisvaihtoehdot:
Klassinen musiikki, kirkkomusiikki
ja pop & jazz musiikki
www.opintopolku.fi
Hakuaika 25.2. – 14.3.

Musiikin perusopetus
Klassinen ja pop & jazz musiikki
Musiikin perustaso
Musiikkiopistotaso
Musiikkileikkikoulu
Lapsikuoro
Hakuaika 1.-31.3.

Lisätietoja
www.oulunkonservatorio.fi

 OULU

Kuvio 9. Oulun Konservatorion hakuilmoituksessa kannustetaan fagotonsoittoon. Kuva Oulun Konservatorion nettisivuilta.

Usein soitinesittelyt saattavat olla ahdistavia tilaisuuksia fagottioppilaille. Itse ainakin muistan kiertäneeni lukuisia yläasteita, ja soittaneeni niissä aina yhden kappaleen, yleensä yksin, esitelläkseni fagottia. Tilaisuus ei ollut kovin mukava, kun tiesi, että yleisössä on 200–300 yläasteikäistä – samanikäistä kuin minä – nuorta, joilta saa välittömänä palautteena mielipiteen kustakin soittimesta. Siinä tilanteessa ei ole kovin mukava soittaa tylsää ja kuivaa etydiä. Mukavampaa olisi, jos tilalla olisikin jokin tuttu ja mukaan tempaava kappale, jolla yleisön mielenkiinto olisi helpompi herättää, ja joka esiintyjälle itselleenkin tuntuu mielekkäältä. Konservatoriossa opiskellessani teimme silloisen fagottiluokan kanssa sovituksia Disneyn piirrettyjen ja muiden elokuvien musiikeista fagottiyhtyeille. Nämä sovitukset oli tehty juuri tätä tarkoitusta varten, ja niitä voisi levittää eteenpäin vastaaviin tarkoituksiin.

Musiikkiopistojen järjestämät soitinesittelyt ja koululaiskonsertit on suunnattu nimenomaan lapsille, mutta samalla täytyy muistaa, että kyllä aikuisiakin on hyvä sivistää. Miksei esimerkiksi firmoille ja työpaikoille voisi tarjota virkistyspäiviä musiikkiopistoissa. Päivään voisi sisältyä yleistä musiikkikasvatusta, lauluja, leikkejä ja rentoa yhdessäoloa, mutta samalla myös soitinesittelyä ja jopa eri soittimien kokeilua. Ei tällä tietenkään tarvitse tähdätä siihen, että halutaan aikuisia musiikkiopiston oppilaksi – vaikka miksei – vaan tämä olisi aikuisille tapa tutustua erilaisiin soittimiin. On huomattavasti helpompi innostaa lasta, kun itse tietää ja tuntee soittimet. Olen monta kertaa törmännyt soitinesittelytilaisuuksissa siihen, että vanhemmatkin haluavat kokeilla soitinta ja tutustua siihen, kun eivät siitä mitään tiedä etukäteen.

Soitinesittelyt herättävät mielenkiinnon, ja niillä fagotti tulee tutuksi. Siitä pitäisi kuitenkin päästä vielä askel eteenpäin, ja synnyttää musiikkiopistoon pyrkijöissä palava halu fagotinsoittamisen aloittamiseen. Nykyään erityisesti lapset ja nuoret innostuvat erilaisista tv-sarjoista – erityisesti tosi-tv kiinnostaa. Se, mitä niissä nähdään ja kuullaan, siitä puhutaan. Tehokkainta fagotin tunnetuksi tekemiseksi olisi siis saada fagotti näkymään mielenkiintoisella ja innostavalla tavalla tv:ssä. Opettajien vastauksissa sanottiin, että nykypäivänä *Popstars* ja *Idols* kiinnostavat nuoria, ei klassinen musiikki ja klassiset soittimet. Siitä keksinkin, että mikäli fagottiyhtye pärjäisi Talent-ohjelmassa niin taatusti joka koulussa puhuttaisiin seuraavana päivänä, että ”näitkö taas sen fagottrion? Ne oli niin hyviä!”. Nyt siis Suomen fagotisti-Talentia metsästäämään.

Mielenkiinto heräisi myös, mikäli fagotti olisi yksi kuuluisan rock-/popbändin soittimista, täten fagotti myös näkyisi ja kuuluisi entistä enemmän. Käyrätorvikvartetti *The Golden Horns* on jo virittänyt bänditoimintaa käyrätorvensoittajille. Kvartetti vetää eripuolilla Suomea lapsille ja nuorille rokkipajoja, joissa käyrätorvi on aivan kuin yksi sähköisistä bändisoittimista. Tällä *The Golden Horns* haluaa poistaa ennakkoluuloja musiikin erityylysuuntien väliltä. He ovat myös julkaisseet *YouPlay!* -nuottikirjan ja CD:n, jonka avulla käyrätorvistit voivat soittaa meneviä kappaleita yksin tai porukalla taustanauhan kanssa (kuvio 10). (Eerikäinen, Harju, Hyytinen & Toivonen 2011, s. 4, takakansi.)

Kuvio 10. *The Golden Hornsin* julkaisema nuottikirja käyrätorven soittajille. Kuva kirjan nettisivuilta.

Maailmalla on toki fagottiyhtyeitä ja varmasti monia rock-/pophenkisiäkin yhtyeitä löytyy. Erittäin hyvä esimerkki fagottikvartetin mahdollisuuksista on amerikkalainen tyttökvartetti *The Breaking Winds*. He kertovat nettisivuillaan, että heidän ohjelmistoonsa kuuluu sovitettuja kappaleita niin klassisilta säveltäjiltä kuin pop- ja rockartisteilta. Heidän nerokkaat sovituksensa on itse tehtyjä, ja kvartetin esiintymisissä on aina loistavan musiikin lisäksi panostettu asusteihin ja koreografiaan. Kvartti tekee paljon koululaiskonsertteja ja järjestää kursseja pienille fagotisteille. *The Breaking Windsin* YouTube-videot ovat myös levinneet laajasti ympäri maailmaa.

Nykyään kaikki tieto löytyy internetistä ja informaatio leviää sosiaalisessa mediassa. Olisi hyvä, että olisi yksi tehokas ja hyvä suomenkielinen fagottisivusto, josta löytyisi paljon hyödyllistä fagottitietoa. Jos ja kun fagotti näkyy eri yhteyksissä, niin kiinnostuneita ihmisiä voisi aina ohjata tälle sivulle hakemaan lisätietoa. Sivun voisi olla esimerkiksi SOFS:n ylläpitämä. Se olisi tarkoitettu niin yleistietoa fagotista ja sen soittamisesta hakeville kuin oppilaille ja opettajillekin. Sivulla voisi olla myös innostavia ja viihdyttäviä videoita. Tälle sivulle olisi myös erilaisissa tilaisuuksissa helppo ohjata fagotinsoitosta kiinnostuneet ihmiset hakemaan lisätietoa.

8 Alkeisopetuksen kehittäminen

Opettajien vastauksista kävi ilmi, että oppimateriaali on tylsää, kuivaa ja vanhaa. Mari-ka Toivonen kuitenkin esittelee seminaarityössään erilaisia fagottikouluja niiden hyvine ja huonoine puolineen. Toivosen seminaarityön perusteella en sanoisi, että kaikki ole-massa oleva materiaali on vanhahtavaa ja kuivaa.

Ongelmana on ehkä, että Suomessa ei ole syntynyt varsinaista fagottipedagogiikkakä-sitystä. Ensinnäkin pedagogiikka ei välttämättä opiskeluvaiheessa kiinnosta kovin mon-taa fagotin ammattiopiskelijaa. Fagotisteilla tekemistä riittää muutenkin; oppilaitosten monet orkesteriperiodit ja mm. kapellimestariorkesterit tarvitsevat aina soittajia mu-kaan, keikkapyyntöjä tulee jatkuvasti etenkin harrastajaorkestereista, omat opinnot vievät aikaa, kuten myös oma treenaaminen ja röörien tekeminen. Monella fagotistilla ensisijainen tavoite on opiskella orkesterimuusikoksi, joten pedagogiset opinnot eivät kiireisenä opiskeluaikana välttämättä kiinnosta, vaikka ne olisivatkin hyödyllisiä.

Kuvio 11. Guntram Wolfin valmistama tiikeri-fagottino. Kuva on otettu valmistajan internetsivuil-ta.

Siinä vaiheessa, kun fagotistit ajautuvat opettamaan, joko omasta palavasta tahdos-taan tai olosuhteiden niin sanelemana, ei opettajilla välttämättä ole kaikkia tarvittavia paletteja kasassa. Esimerkiksi oppimateriaalit ovat muuttuneet parissakymmenessä

vuodessa huomattavasti. Myös pikku fagottinot (kuvio 11) ja kevennetyt oppilasmallit ovat rantautuneet Suomeen viime vuosina. Jos esimerkiksi maakunnan orkesterissa vuosia soittanut fagotisti pyydetään yhtäkkiä paikalliseen musiikkiopistoon opettamaan, ei hän välttämättä ole ollenkaan tietoinen nykyajan fagottipedagogiikasta. Kaapista kaivetaan vanhat Weissenbornin etydivihot ja niiden avulla opetetaan fagotinsoittoa. Ei siinä tietenkään mitään vikaa ole, mutta oppilaan motivoimisen kannalta olisi hyvä tutustua myös uusiin enemmän lapsilähtöisiin materiaaleihin.

Ehdottaisinkin, että esimerkiksi SOFS:n nettisivuille voisi tehdä fagotinsoitonopettajalle tarkoitetun infopakettin. Siellä olisi pieni esittely erilaisista oppimateriaaleista hyvine ja huonoine puolineen sekä kokemuksia kirjojen käyttäjiltä, joissa kerrotaan esimerkiksi millaisille tai minkä ikäisille oppilaille materiaalit sopivat. Lisäksi jokaisen esiteltävän kirjan kohdalla voisi olla linkki, jossa kerrotaan mistä kirjaa voi hankkia.

SOFS voisi järjestää myös fagottipedagogiikkapäiviä, joissa eri opettajat esittelisivät omia opetusmetodejaan. Mukana voisi olla myös muiden instrumenttien opettajia. Itse olen pedagogiikkaopintojeni aikana saanut paljon hyviä ideoita opettamiseen juuri muiden instrumenttiopettajien kertoessa omasta työstään ja omista opetusmetodeistaan. Lisäksi päivillä voisi olla fagottikouluesittely, jossa opettajilla olisi mahdollista tutustua oppimateriaaleihin.

Fagottipedagogiikkapäivillä voisi olla myös erilaisia fagotteja näytillä ja kokeiltavana. Uskon, että monet fagotistit ja fagottiopettajat eivät ole tutustuneet erilaisiin fagottinoinhin tai kevennettyihin alkeissoittimiin. Tämä olisi loistava tilaisuus kokeilla soittimia ja kysellä lisätietoja kollegoilta, jotka käyttävät niitä opetuksessaan. Harva lähtee kuitenkaan hankkimaan sikaa säkissä ja tilaamaan musiikkiopistolleen pikkusoittimia ilman, että niistä on mitään henkilökohtaista kokemusta.

Lisäksi päivillä keskusteltaisiin tietysti myös rööreistä. Suurimmalla osalla fagotisteista on oma tyylinsä tehdä röorejä, mutta fagottipedagogiikkapäivillä röörikeskustelu olisi nimenomaan oppilaslähtöistä – minkälaisia röorejä opettajat tekevät oppilailleen, eroavatko ne paljon heidän omista rööreistään, entä onko fagottinorööreillä tavallisiin röoreihin jotain merkittäviä eroja?

Kuten kyselystä kävi ilmi, niin monia fagottiopettajia opettaminen kyllä kiinnostaa, mutta päätyön ohella aika ei meinaa riittää. Heille 1–3 oppilasta on sopiva määrä eivätkä he halua ruveta kasvattamaan oppilasmääräänsä. Tällä hetkellä myös ammattiopiskelijoiden tilanne näyttää siltä, että mitään suurta määrää fagotisteja ei ole valmistumassa lähivuosina, vaan myös ammattilaisten määrä pysyy suhteellisen samana. Samalla orkesteripaikkoja on eläkkeelle siirtymisten takia vapautumassa. Viime vuosina koesoi-toissa on ruvennut käymään yhä enemmän hyviä ulkomaalaisia hakijoita, jotka ovat monet koesoi-toista voittaneet. Kuitenkin hyvälle suomalaisille ammattifagotisteille on myös freelancerina näyttänyt riittävän töitä.

Mikäli tilanne tulee pysymään samana ja fagotistit ovat orkesterimaailmassa niin työllis-tettyjä kuin tänä päivänä, niin mielestäni tarvitsemme lisää pedagogiikasta kiinnostuneita fagottiopettajia. Aloinkin miettiä, voisiko esimerkiksi Sibelius-Akatemiassa järjestää musiikkiopiston opettajille tarkoitettua täydennyskoulutusta, jolla koulutettaisiin muiden instrumenttien opettajista harvinaisempien soitinten alkeisopettajia.

Koulutus voisi olla kaksivuotinen. Se alkaisi intensiivijaksolla, jossa soittimeen tutustu-taan ja jolla saadaan perusasiat haltuun. Tästä nämä ammattitaitoiset ja motivoituneet opettajat saavat peruspaketin haltuunsa ja voivat jatkaa itsenäistä opiskelua. Soittotun-teja olisi ammattitaitoisen hyvän fagottipedagogin opissa kerran kuukaudessa ja en-simmäisen vuoden ajan keskitytään omaan oppimiseen. Toinen vuosi käydään edel-leen soittotunneilla samaan malliin, mutta tällöin opetus tähtää samalla myös fagottipe-dagogiikan opettamiseen. Eli ensin opitaan itse ja sitten opitaan, että miten edellisenä vuonna opitut asiat voi opettaa edelleen.

Näkisin, että näistä sivuopettajista tulisi nimenomaan alkeisopettajia ja tämän jälkeen pidemmällä olevat oppilaat ohjattaisiin pääaineisten fagotistien opetukseen. Yksi suuri ongelma tässä mallissa on röörien tekeminen. Muun instrumentin opettaja ei välttämät-tä ehdi täydennyskoulutuksen aikana oppia tekemään itse röörejä sekä itselleen että oppilailleen, sillä vaikka perusasiat olisivatkin hallussa, erilaisten röörien tekeminen erilaisille oppilaille vaatii vuosien kokemusta. Mielestäni tässä voisikin käyttää jo esi-merkiksi Ruotsissa ja Keski-Euroopassa vallitsevaa käytäntöä, jossa röörit ostetaan röörintekijöiltä.

Olen ehdottomasti sitä mieltä, että jokaisen fagotistin täytyy opetella röörintekoa mutta miksi tehdä siitä heti alkuvaiheessa liian vaikeaa. Jos opettajalla ei riitä aika eikä näillä sivuaineopettajilla taito tehdä alkeisopetukseen röörejä, niin mielestäni oppilaat voisivat ihan hyvin tilata röörinsä valmiina. Tällöin saa varmasti hyvän röörin ja alkeissoittajan käytössä yksi rööri saattaa kestää usean viikon, jopa kuukaudenkin. Nämä alkeisoppiilat voivat sitten osallistua esimerkiksi SOFSin järjestämiin rööripajoihin ja oppia siellä röörinteon perusteita. Mikäli fagottiharrastus jatkuu, niin toki röörintekokin tulee jossain vaiheessa osaksi soittotunteja. Viime vuosina markkinoille on tullut myös erittäin hyviä muoviröörejä, joita jopa ammattilaiset ovat käyttäneet orkesterissa. Se on myös yksi hyvä ja kestävä ratkaisu rööriongelmaan. Nämä soundiltaan hyvä röörit vain ovat ainakin tällä hetkellä erittäin kalliita.

9 Fagottilainaamo

Koska fagotit ovat sekä yksittäisille soittajille että musiikkiopistoille erittäin suuri hankinta, olen miettinyt voisiko fagottilainaamo auttaa tilannetta. Se olisi lainaamo, joka hankkisi fagotteja, huolehtisi niiden huoltamisesta ja vuokraisi niitä edelleen. Tämä palvelu olisi sekä musiikkiopistojen että yksityisten ihmisten käytettävissä. Soitinlainaamon perustaminen edellyttäisi, että joku taho, esimerkiksi SOFS, ottaisi toiminnan virallisesti omakseen. Lisäksi toiminnan pystyyn pistäminen edellyttäisi merkittävää rahoitusta, sillä kyseessä on kalliit instrumentit, ja heti alkuun olisi hyvä hankkia useampi soitin, jotta systeemi olisi toimiva.

Ideaaleinta olisi, että lainaamalla olisi erikokoisia ja erilaisia fagotteja omistuksessaan, mutta toki toiminnan voisi aloittaa pelkillä pienten fagottinojen hankinnalla. Fagottinolainaamo on erittäin perusteltua jo siitä syystä, että fagottinot ovat alkeissoittimia, joita soitetaan kunnes soittaja on riittävän isokokoinen siirtymään isompaan fagottiin. Fagottinoa soitetaan siis enimmillään 3-4 vuotta, eikä sille samalla soittajalla ole käyttöä myöhemmin. Näin ollen olisi erittäin luonnollista ja tavallista, että fagottinot ovat vuokrasoittimia.

Fagottinolainaamon perusteluna on, että fagottinoja tarvitaan vain lyhyen aikaa ja siksi ne on syytä vuokrata. Fagotti taas on käyttökelpoinen hyvin pidettynä ja huollettuna,

vaikka läpi ihmiselämän, mutta soittimet ovat niin kovin kalliita, että kaikilla ei sellaista ole mahdollisuutta hankkia, varsinkaan jos harrastus on vasta alkuvaiheessa.

Lainaamolla on hyvä olla erilaisia yhteistyökumppaneita. On tärkeää, että mukana on ammattitaitoinen fagottikorjaaja, joka voi huolehtia pillien huoltamisesta ja mahdollisesta korjaamisesta. Lainaamon on teetettävä selkeät säännöt ja ohjeet, kuinka lainaajan on huolehdittava soittimesta. Nämä säännöt ja ohjeet tulee kirjata lainaussopimukseen. On tärkeää, että jo lapset oppivat pitämään huolta kalliista soittimista ja olemaan varovaisia niiden kanssa. Lainauksella on syytä olla myös omavastuu, joka tulee maksettavaksi tahallisen vahingonteon ollessa kyseessä.

Toivottavaa olisi, että myös musiikkiopistot lähtisivät mukaan tukemaan lainaamon toimintaa. Lainaamolla olisi musiikkiopistoille tarkoitettu tukimaksu, jonka maksamalla musiikkiopiston fagottioppilaille on mahdollisuus vuokrata soitin lainaamosta. Tämä toki tarkoittaa sitä, että lainaamolla olisi oltava riittävä määrä soittimia, jotta niitä riittää kaikkien yhteistyömusiikkiopistojen fagottioppilaille. Jos vain musiikkiopistojen byrokratia sen sallii, niin lainaamo voisi lunastaa opistoilta niiden hyvät soittimet ja ottaa ne toiminnan alle. Haluan vielä korostaa, että lainaamo lunastaisi vain opistojen hyvät soittimet, joiden huollosta se vastaa, sillä lainaamon elinehto on, että kaikki sen soittimet ovat hyviä ja kelvollisia.

Suotavaa on, että fagotistit hankkisivat soittimen varmistumisessa omaksi ja opintojen edetessä itselleen oman soittimen. Lainaamon asiakkailta voisi olla mahdollisuus lunastaa vuokraamansa soitin omaksi haluamassaan vaiheessa, ja loppuhinta olisi soittimen sen hetkinen arvo suhteutettuna maksettuihin vuokriin ja käytettyihin huoltokuluihin.

Lainaamon rahoitus on suunniteltava niin, että alkupääoma saadaan esimerkiksi apurahoista ja avustuksista. Toiminta pysyy yllä musiikkiopistojen tuella ja huollot maksetaan vuokraajilta kerätyllä vuosivuokralla. Musiikkiopistojen kanssa on neuvoteltava sopimukset niin, että lopulliset vuokrasummat vastaavat musiikkiopistojen muiden soittimien vastaavia vuokramaksuja. Uusia soittimia hankitaan sitä mukaa mitä vanhoja myydään eteenpäin tai mahdollisilla uusilla avustuksilla.

Upeaa olisi, jos lainaamalla olisi omistuksessaan myös yksi kontrafagotti. Varsinkin kontrafagotit ovat niin kalliita soittimia, että Suomessa ei montaakaan fagotistia ole, joka sellaisen omistaisi. Olemassa olevat kontrafagotit ovat oppilaitosten tai orkestereiden omistamia, eikä niitä mielellään lainata ulkopuolisille. Kuitenkin esimerkiksi monet harrastajaorkesterit ottavat ohjelmistoonsa suuria teoksia, joissa tarvitaan myös kontrafagottia, joten olisi loogista, että nämä harrastelijat voisivat lainata soittimen jostain. Lainamon omistamasta kontrafagotista pidettäisiin lisäksi erittäin hyvää huolta huoltamalla sitä jatkuvasti. Näin ollen soitin olisi jatkuvasta hyvässä kunnossa ja käyttökelpoinen, toisin kuin osa oppilaitosten soittimista, jotka saattavat olla vuosia käyttämättömänä tai ainakin huoltamattomana varastossa.

10 Yhteenveto Suomen fagotistitilanteesta ja sen tulevaisuudesta

Opinnäytetyöni osoitti monet epäilyni oikeiksi: fagottioppilastilanne on tosiaankin melko heikko, toisissa musiikkiopistoissa ongelma koetaan pienempänä, toisissa suurempana, suurin osa opettajista on päätoimisia orkesterimuusikoita ja opettajien oppilasmäärät ovat melko pieniä. Kaiken kaikkiaan siis huolta on ja se myönnetään, mutta onko motivaatiota muuttaa tilannetta.

Fagotit ovat aina olleet kalliita ja nykyään, kun muita soittimia pystytään tekemään halvosta materiaaleista tehdastyönä niin suhteessa käsityönä tehtyjen fagottien hinta on huomattavan kallis. Uskon, että nimenomaan soittimen kalleudesta johtuen se on jäänyt alun alkaenkin muita instrumentteja harvinaisemmaksi. Uskon kuitenkin, että motivaatiolla ja halulla parantaa tilannetta saadaan paljon aikaan eikä hintakaan välttämättä ole niin suuri kynnyskysymys. Suurin kysymys tällä hetkellä on, kenellä riittää aikaa, rahaa ja motivaatiota lähteä muuttamaan fagottitilannetta. On myös hyväksyttävä, että muutokset eivät tapahdu hetkessä eikä niiden välttämättä tarvitse olla heti kovin suuria. Jo pienillä askelilla saadaan hyvää aikaan.

Fagotin tunnetuksi tekemisen kanssa on edettävä pitkäjänteisesti. On pidettävä huoli, että ylipäätään koulujen musiikinopettajat tuntevat soittimen. He opettavat tavalliset oppilaat eli mahdolliset musiikkiopistoon pyrkijät, tai tulevaisuuden pyrkijöiden vanhemmat, tuntemaan erilaisia soittimia. Mielestäni jokaisen fagotistin vastuulla on myös erilaisissa tilaisuuksissa soittamalla tuoda fagotin upeita mahdollisuuksia esille ja oltava

itse kiinnostunut vastaamaan kysymyksiin ja esittelemään soitinta. Pienillä teoilla fagottia on mahdollista saada näkyviin yhä enemmän. Uskon, että nykypäivänä kiinnostus herää varsinkin jos lähdetään ylittämään genererajoja.

Kun lapsi alkaa soittaa fagottia joko omasta innostuksestaan tai ajautumisesta johtuen, on oppilaan motivaatio pyrittävä saamaan mahdollisimman korkealle. Tarvitaan yhä enemmän opettajia, joilla on aikaa paneutua opetustyöhön kunnolla ja, jotka haluavat edetä lapsen ehdoilla. Uskon vahvasti, että innokkaista muiden instrumenttien opettajista voisi hyvinkin kouluttaa fagotinsoitajia ja -opettajia. Kunhan vain innokkaita ja motivoituneita opettajia saadaan lisää, niin tilannetta on mahdollista lähteä kehittämään. Toivon myös, että jonain päivänä soitinlainaamoidea saisi tuulta purjeisiinsa ja rahoituksen, jotta sen voisi perustaa.,

Opinnäytetyössäni puhun paljon SOFS:n roolista. Seura on vuosikymmeniensä aikana tehnyt paljon arvokasta työtä oboe- ja fagottielämän hyväksi ja toivon, että sitä tehdään edelleenkin. Viime vuosina nimenomaan lapsille suunnatut tapahtumaviikonloput ovat yleistyneet ja niiden suosin yleistyvän entisestään. Mielestäni olisi myös hienoa, jos seura alkaisi järjestää pedagogiikkapäiviä oboen- ja fagotinsoitonopettajille.

Viime aikoina on ollut paljon negatiivissävytteistä keskustelua, siitä, että suomalaisten orkestereiden työpaikat menevät ulkomaalaisille. Itse en fagotin kohdalla pidä sitä välttämättä niin huonona asiana. Toki toivon, että ystäväni ja kollegani saavat itselleen työpaikan mutta mikäli ulkomaalaisia fagotisteja tulee Suomeen töihin niin samalla fagotistimäärä kasvaa. Tällä hetkellä vaikuttaa siltä, että myös hyvillä freelancereille riittää töitä eli toistaiseksi ulkomaalaiset koesoittojen voittajat eivät automaattisesti tee suomalaisista fagotisteista työttömiä. Itse siis otan ilolla kaikki fagotistit vastaan.

Toivon, että jokainen fagotisti kantaa omalta osaltaan kortensa fagottipedagogiikan kekoon ja pitää huolta fagotin tunnettavuudesta. Ottaa iloisesti vastaan ihmettelevät kysymykset ja kommentit soittimeen liittyen, ja mikäli jonain päivänä saamme kattavat infosivut niin ohjaa kiinnostuneet ihmiset selvittämään sieltä lisätietoa. Toivon myös, että musiikkiopistot pitävät fagotinsoittoa tärkeänä ja ovat valmiita panostamaan niin opettajahankintaan kuin soitinhankintaan. Sillä, jotta tulevaisuudessa riittää hyviä ammattilaisia, on fagottipohjan oltava riittävän laaja.

Jo opintojen alkuvaiheessa päätin, että haluan opinnäytetyölläni tutkia fagottipedagogiikkaan liittyviä asioita. Kuten alussa kerroin olen jatkuvasti törmännyt työni otsikkonaakin olevaan lausahdukseen ”voi voi, kun teitä fagotisteja on niin vähän” ja halusin tosiaan selvittää, että mikä tilanne oikeasti on. Osa musiikkiopiston kyselyistä oli nopeita puheluita tai s-postiviestittelyjä mutta mukaan mahtui myös hyvin mielenkiintoisia ja hyviä keskusteluja aiheesta rehtoreiden kanssa. Sain myös paljon kannustusta aiheelleni ja sitä pidettiin tärkeänä, kuten toki itsekin ajattelen.

Opettajien kohdalla olin positiivisesti yllätynyt saamieni vastausten määrästä. Vaikuttisi siltä, että myös fagottiopettajat pitivät aiheitani tärkeänä, mikä on ehdottomasti hienoa. Haluan kiittää kaikkia fagottiopettajia, jotka vastasivat kyselyyni. Sen lisäksi haluan kiittää kaikkia niitä fagotisteja ja omia opettajiani, joiden kanssa olen asiasta keskustellut ja joille olen esitellyt erilaisia ideoitani.

Työtä tehdessäni totesin, että vertailun vuoksi olisi ollut hyvä selvittää myös musiikkiopistojen muiden puhallinsoittimien oppilasmäärät. Olisin myös esittänyt fagottiopettajille vieläkin tarkempia kysymyksiä ja selvittänyt mitä opetusmateriaaleja he käyttävät opetuksessaan ja onko heillä kokemuksia fagottinoista tai kevennetyistä fagoteista.

Toivon, että tämä työ herättää ajatuksia myös muiden fagotistien ja fagottiopettajien mielessä ja lähdemme yhdessä kehittämään tilannetta tai vähintäänkin pitämään sitä tällaisenaan. Uskon, että joistain ideoista voi olla hyötyä myös muiden harvinaisten soittimien kohdalla. Toivon, että voin kymmenen vuoden päästä lukea tämän työni uudelleen ja todeta, että edes osa kehitysehdotuksistani on toteutunut. Toivon kaikille antoisia hetkiä fagottimusiikin parissa.

Lähteet

Kirjat

Eerikäinen Tuomo, Harju Jukka, Hyytinen Tommi & Toivonen Tero. 2011. *YouPlay! 16 kappaletta 1–4 käyrätorvelle ja taustanauhalle*. Helsinki: Blossari-Kustannus Edition Ay.

Halme, Heikki. 1981. *Fagotti*. Gramex.

Toivonen, Marika. 2011. *Pelaa ja soita: näkökulmia 5 - 7 -vuotiaalle fagotinsoittajille suunnatusta alkeismateriaalista*. Seminaarityö: Tampereen yliopisto ja Sibelius-Akatemia. Luettavissa <http://ethesis.siba.fi/files/nbnfife201301111089.pdf>.

Vonk, Maarten. 2007. *A Bundle of Joy*. Fagot Atelier Maarten Vonk.

Internet-sivut

The Breaking Winds. www.thebreakingwinds.com. Luettu 28.4.2014.

F-musiikki, fagottihinnasto. www.f-musiikki.fi/puhaltimet/puupuhaltimet/fagotit. Luettu 9.5.2014.

Guntram Wolf. www.guntramwolf.de/englisch/start_englisch.html. Luettu 28.4.2014.

Label the bassoon. www.enchantedlearning.com/music/label/bassoon. Luettu 28.4.2014.

Musiikinopetus Suomessa. www.musiikinopetus.fi. Luettu 5.1.2014.

Oscar Adler & Co. Fagottihinnasto. http://english.moennig-adler.de/home_mitte_f_zz.htm. Luettu 16.5.2014

Oulun konservatorio. www.ouka.fi/oulu/oulu-konservatorio. Luettu 16.5.2014.

Soitin Laine, fagottihinnasto.

www.soitinlaine.fi/sumuCMS/sivu/kategorialistaus/kategoria_id/149. Luettu 9.5.2014.

Suomen Oboe- ja Fagottiseura. www.suomenoboejafagottiseura.net. Luettu 28.4.2014.

Woodwinds, fagottihinnasto. www.woodwinds.composer.fi/eshop/categories/81. Luettu 9.4.2014.

YouPlay! www.blosari.com/youplay. Luettu 18.5.2014

Guntram Wolfin soitinhinnasto

Guntram Wolf

Holzblasinstrumente GmbH

Im Ziegelwinkel 13, D-96317 Kronach, Germany, phone:+49 (0)9261 – 506 790
 fax: +49 (0)9261 - 52782, email: info@guntramwolf.de, homepage: www.guntramwolf.de
 VAT no.: DE 260532498, commercial register no.: HRB 4487 Amtsgericht Coburg
 managing director: Peter Wolf

price list

modern instruments/children's instruments

valid from 10.04.2013 – subject to change without notice – errors and omissions excepted
 cases/gigbags are included in the price

(selling price incl. 19% VAT applies to EU customers)

model	bassoons bassoons and contrabassoon	export price € (price without VAT)	selling price € (incl. 19% VAT)
Fg 4 P plus	quart bassoon with keywork for professional players	3.025,20	3.600,00
S 2000	mountain maple, silver plated keywork, with 5 rollers; with bocal and case	4.949,60	5.890,00
	extra charge for additional high-e key	147,05	175,00
S 2000 plus	bassoon made from selected mountain maple with special wood finish; with enhanced silver plated keywork with LCBearing system; with 2 bocals and case	6.323,55	7.525,00
S 2000 plus V	like S 2000 plus, made from birdseye maple (clear sound)	6.743,70	8.025,00
S 2000 plus E	like S 2000 plus, made from yew (an instrument for individualists)	7.773,10	9.250,00
S 2000 plus redline	professional bassoon made from selected mountain maple with high gloss varnish and completed silver plated keywork with LCBearing system; with 2 bocals, balance hanger and case	9.537,80	11.350,00
S 2000 plus redline LT	like S 2000 plus redline; special keywork for extreme weight reduction (instrument approx. 1/3 lighter than normal bassoon)	to be announced	to be announced
	gigbag for bassoon	113,45	135,00
	bassoon bag "Lupobag" with sheet music pocket	126,05	150,00
contrabassoon "Contraforte"	construction based on new concept; incl. lightcase with backpack straps, bocal and reed	29.915,95	35.600,00
	extra charge for 3 rd flageolet key (including mounting of valve on an existing bocal)	487,40	580,00
	case for Contraforte (for safe transportation)	501,70	597,00
	transport case for lightcase	210,10	250,00
	gigbag for Contraforte	161,35	192,00
bocals	alloys: N (nickel silver), M (brass), T (special), ungalvanized/polished or silver plated thicknesses: 0,5 to 1,0 mm		
	bassoon: normal	312,60	372,00
	forged	352,95	420,00
	normal (after Prof. Grundmann)	328,25	390,60
	forged (after Prof. Grundmann)	370,60	441,00
	contraforte (with 2 nd flageolet key):		
	normal	394,10	469,00
	forged	438,65	522,00

model	oboes Viennese oboes (grenadilla wood; in short or long bore)	export price € (price without VAT)	selling price € (incl. 19% VAT)
W 1 G	Viennese oboe after Zuleger with traditional silver plated Viennese keywork	3.109,25	3.700,00
W 1 G40	like model W 1; pitched at a = 440 Hz	3.168,05	3.770,00
W 2 G	Viennese oboe after Zuleger with modern French fingering; semiautomatic octave mechanism	2.794,10	3.325,00
W 2 G40	like model W 2; pitched at a = 440 Hz	2.852,95	3.395,00
W 2 A G	like model W 2 G; with automatic octave mechanism	on request	on request
	Bass oboe		
bass oboe "Lupophone"	construction based on new concept; with flageolet key; incl. case, bocal and reed	12.479,00	14.850,00
	bocal with valve for flageolet key	327,75	390,00

model	children's instruments small bassoons	export price € (prices without VAT)	selling price € (incl. 19% VAT)
Fg 8	octave bassoon with 5 keys (ab, f, eb, d, Bb)	1.050,40	1.250,00
Fg 8 "Tiger"	like model Fg 8; in "Tiger"-design	1.168,05	1.390,00
Fg 8 plus	octave bassoon with 11 keys	1.470,60	1.750,00
Fg 8 plus "Tiger"	like model Fg 8 plus; in "Tiger"-design	1.588,25	1.890,00
Fg 5	quint bassoon with modern keywork/fingering, with whisper key touch and f-#-connection	2.201,70	2.620,00
Fg 5 "Tiger"	like model Fg 5; in "Tiger"-design	2.344,55	2.790,00
Fg 5 plus	quint bassoon with modern keywork, with complete whisper key mechanism and f-#-connection	2.420,15	2.880,00
Fg 4	quart bassoon with modern keywork/fingering, with whisper key touch and f-#-connection	2.403,35	2.860,00
Fg 4 "Tiger"	like model Fg 4; in "Tiger"-design	2.546,20	3.030,00
Fg 4 plus	quart bassoon with modern keywork, with complete whisper key mechanism and f-#-connection	2.588,25	3.080,00
bocals	bocal for model Fg 8	71,00	84,50
	bocal for models Fg 5 and Fg 4	113,45	135,00
	bocal with vent hole for whisper key mechanism	130,25	155,00
	gigbag for fagottini (all models)	64,70	77,00
	oboes (maple wood with rubber lining)		
K 1 F	beginner's oboe in f1 without keys, for French oboe reeds	176,45	210,00
K 1 F "Tiger"	like model K 1 F; in "Tiger"-design	201,70	240,00
K 2/2	beginners' oboe in C1 with 2 keys (Eb, C); Viennese shape	458,00	545,00
K 2/2 "Tiger"	like model K 2/2; in "Tiger"-design	521,00	620,00
K 2/4	beginners' oboe in C1 with 4 keys (Eb, C, half hole, octave), shape and bore like the Viennese oboe (a = 442-445 Hz)	575,65	685,00
K 2/4 "Tiger"	like model K 2/4; in "Tiger"-design	638,65	760,00
K 2/440	like model K 2/4, pitched at a = 440 Hz	575,65	685,00
K 2/440 "Tiger"	like model K 2/440; in "Tiger"-design	638,65	760,00
F 1	light weight beginners' oboe with simplified conservatory keywork with semiautomatic octave mechanism	1.168,05	1.390,00
F 1 "Tiger"	like model F 1; in "Tiger"-design	1.231,10	1.465,00
F 2	French oboe in C, with conservatory keywork (without low Bb key) suitable for children, with semiautomatic octave mechanism	2.142,85	2.550,00
F 2 A	like model F 2, with automatic octave mechanism	2.285,70	2.720,00
W 2	Viennese oboe with conservatory keywork, with semiautomatic octave mechanism	2.226,90	2.650,00
W 2 A	like model W 2, with automatic octave mechanism	2.369,75	2.820,00
	clarinets (maple wood with rubber lining)		
C 1	beginners' clarinet with 3 keys, low register in C1	214,30	255,00
C 1 "Tiger"	like model C 1; in "Tiger"-design	247,90	295,00
C 1 B	like model C 1; for Boehm fingering	214,30	255,00
C 1 B "Tiger"	like model C 1 B; in "Tiger"-design	247,90	295,00
C 2	lightweight children's clarinet in C with 6 keys	365,55	435,00
C 2 "Tiger"	like model C 1; in "Tiger"-design	407,55	485,00
C 2 plus	lightweight children's clarinet in C with keywork for German fingering	542,00	645,00
C 2 plus "Tiger"	like model C 2 plus; in "Tiger"-design	579,85	690,00
C 2 B	lightweight children's clarinet with keywork for Böhm fingering	550,40	655,00
C 2 B "Tiger"	like model C 2 B; in "Tiger"-design	592,45	705,00

special requests (keywork, wood) are available on enquiry

all prices are subject to shipping and handling costs

Musiikkiopistokyselyn vastaukset

	Oppilasmäärä	Ei mahdollisuutta opiskella fagottia	On lainasoitin
MUSIIKKIOPISTO			
Ala-Keiteleen musiikkiopisto (Äänekoski)	0		1
Alajärven musiikkiopisto	0		
Asikkalan Seudun Musiikkiopisto (ASMO)	0	1	
Espoon musiikkiopisto-Esbo musikinstitut	6		1
Etelä-Pohjanmaan musiikkiopisto (Seinäjoke)	4		
Heinolan musiikkiopisto	0		1
Helsingin NMKY:n musiikkiopisto	0		
Huittisten musiikkiopisto	2		1
Hyvinkään musiikkiopisto	4		1
Härmänmaan musiikkiopisto (Alahärmä)	0		
Ilmajoen musiikkiopisto	0	1	
Imatran seudun musiikki-instituutti	0		1
Itä-Helsingin musiikkiopisto	5		1
Jakobstadsnejdens musikinstitut/ Pietarsaaren seudun musiikkiopisto	1		1
Jokilaaksojen musiikkiopisto (Nivala)	0		
Jämsänjokilaakson musiikkiopisto (Jämsä)	0	1	
Kainuun musiikkiopisto (Kajaani, Kajana)	1		1
Kankaanpään musiikkiopisto	0	1	
Karkkilan musiikkikoulu	0	1	
Kauniaisten musiikkiopisto-Grankulla musikinstitut	0		
Keravan musiikkiopisto	3		1
Keski-Helsingin musiikkiopisto	6		1
Keski-Karjalan musiikkiopisto (Tohmajärvi)	0		1
Keski-Savon musiikkiopisto (Varkaus) ks. Soisalo-opisto			
Keski-Vantaan Musiikkiopisto	0	1	
Keskisen Uudenmaan Musiikkiopisto (Järvenpää, Tuusula)	3		1
Kirkkonummen musiikkiopisto-Kyrksläts musikinstitut	0	1	1
Koillis-Lapin musiikkiopisto (Kemijärvi)	0	1	
Korsholms musikinstitut	0		
Kotkan-seudun musiikkiopisto	2		1
Kuhmon musiikki-instituutti	0	1	
Kuula-opisto-Kuula-institutet (Vaasa, Vasa)	0		1
Kuusamon musiikkiopisto	0		
Käpylän musiikkiopisto (Helsinki, Helsingfors)	0		
Lahden musiikkiopisto	0		
Lapin musiikkiopisto (Rovaniemi)	1		1
Lappeenrannan musiikkiopisto	0		1
Lapuan musiikkiopisto	1		1
Lauttasaaren musiikkiopisto (Helsinki, Helsingfors)	0		1
Limingan seudun musiikkiopisto	0	1	0
Loimaan seudun musiikkiopisto	0		
Lounais-Hämeen musiikkiopisto (Forssa, Forsa)	0		1
Luoteis-Helsingin musiikkiopisto	0	1	0
Länsi-Helsingin musiikkiopisto	0	1	
Länsi-Pirkanmaan musiikkiopisto (Ylöjärvi)	0	1	
Länsi-Pohjan musiikkiopisto (Kemi)	1		1
Länsi-Uudenmaan musiikkiopisto (Lohja, Lojo)	3		1
Läntisen Keski-Suomen musiikkiopisto (Keuruu)	0		
Marja-Vantaan musiikkiopisto Musaiikki	0	1	

	Oppilasmäärä	Ei mahdollisuutta opiskella fagottia	On laimauttuvia
MUSIIKKIOPISTO			
Meri-Helsingin musiikkiopisto	0	1	
Merikanto-opisto (LISÄTTY)	0		
Mikkelin musiikkiopisto	0		1
Musiikkiopisto Avonia (Espoo, Esbo)	0	1	
Musiikkiopisto Juvenalia (Espoo, Esbo)	4		1
Musik- och kulturskolan Sandels (Helsinki, Helsingfors)			
Musikintituetet musiikkiopisto Arkipelag (Parainen, Pargas)	0		
Musikintituetet Kungsvägen (Espoo, Esbo)	1		
Musikintituetet Legato musiikkiopisto (Närpiö, Närpes)	0		
Musikintituetet Raseborg-Raaseporin musiikkiopisto (Tammisaari, Ekenäs)	6		1
Naantalin musiikkiopisto	0		
Nurmijärven musiikkiopisto	8		1
Oulunsalon taidekoulu	0		
Paavalin musiikkikoulu (Helsinki, Helsingfors)			
Paimion musiikkiopisto	0	1	
Pakilan musiikkiopisto (Helsinki, Helsingfors)	0	1	
Panula-opisto (Kauhajoki)	0		
Pielisen-Karjalan musiikkiopisto (Lieksa)	1		1
Pirkanmaan musiikkiopisto (Tampere, Tammerfors)	9		1
Pitäjänmäen musiikkiopisto (Helsinki, Helsingfors)	0		
Pohjois-Helsingin musiikkiopisto	0		
Pohjois-Kymen musiikkiopisto (Kouvola)	4		1
Pohjoisen Keski-Suomen musiikkiopisto (Saarijärvi) (ks. Viitasalo-opisto)			
Porvoonseudun musiikkiopisto-Borgånejdens musikintituet	5		1
Raahen musiikkiopisto	0		1
Rauman musiikkiopisto	4		1
Riihimäen musiikkiopisto	2		1
Salon musiikkiopisto	2		
Sastamalan musiikkiopisto	0		
Savonlinnan musiikkiopisto	4		1
Sibelius-opisto (Hämeenlinna, Tavastehus)	3		
Soisalo-opisto (Varkaus) (LISÄTTY)	0		
Suomen kuoro-opisto			
Turun seudun musiikkiopisto-Åbonejdens musikintituet	0	1	1
Vakka-Suomen musiikkiopisto (Laitila)	0		
Valkeakosken musiikkiopisto	0		
Vantaan musiikkiopisto-Vanda musikintituet	4		1
Viitasaaren alueen musiikkiopisto	0	1	
Viitasalo-opisto (LISÄTTY)	0		
Ylivieskan seudun musiikkiopisto	2		1
Ylä-Pirkanmaan musiikkiopisto (Virrat, Virtdois) ks. Merikanto-opisto			
Ylä-Satakunnan musiikkiopisto (Parkano)	0		1
Ylä-Savon musiikkiopisto (Iisalmi, Idensalmi)	0	1	
Ålands musikintituet	2		
YHT. 91 musiikkiopistoa			
KONSERVATORIOT			
Helsingin konservatorio	3		1
Joensuun konservatorio	2		1
Jyväskylän ammattiopisto, konservatorio	1		1
Keski-Pohjanmaan konservatorio-Mellersta Österbottens konservatorium	5		1
Kuopion konservatorio	6		1
Lahden konservatorio	4		1
Palmgren-konservatorio (Pori, Björneborg)	8		1
Tampereen konservatorio	10		1
Turun konservatorio-Åbo konservatorium	7		1
Oulun Konservatorio (LISÄTTY)	6		1
YHT. 10 Konservatoriota	156	21	49
YHT. 101 oppilaitosta			